

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžso/4/2016
Identifikačné číslo spisu: 7015200768
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7015200768.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne: Y. M., bytom H., zastúpenej JUDr. Dušanom Antolom, advokátom, AK so sídlom v Košiciach, Krivá 23, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 29253-9/2015-BA zo dňa 21.04.2015, konajúc o odvolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25.11. 2015, č. k. 7S/79/2015-133, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/79/2015-133 zo dňa 25. novembra 2015 p o t v r d z u j e .

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach uznesením č.k.7S/79/2015-133 zo dňa 25.11.2015 nevyhovol návrhu žalobkyne na vstup vedľajšieho účastníka do konania, vo veci podanej žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 29253-9/2015-BA zo dňa 21.04.2015, ktorým žalovaná odvolanie žalobkyne podané proti rozhodnutiu Sociálnej poisťovne, pobočka Košice, č. 55794-36/2015-KEM zo dňa 09.02.2015 vo veci nepriznania nároku na doplatok jednorazového vyrovnania v sume 422 986,68 eur zamietla a toto rozhodnutie potvrdila. V podanej žalobe zároveň žalobkyňa navrhla, aby do konania na jej strane vstúpil zamestnávateľ - U.S Steel, s.r.o. Košice, s tým, že opodstatnenosť vstupu vedľajšieho účastníka do konania je dôvodná vzhľadom na charakter preskúmvanej veci.

Krajský súd v Košiciach po citácii relevantných právnych predpisov - ustanovenia § 250 ods. 1 O.s.p., § 246c ods. 1 O.s.p. a § 93 ods. 1 O.s.p. konštatoval, že v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy v správnom súdnictve je možnosť vstupu vedľajšieho účastníka obmedzená. Osobám, ktoré môžu byť na svojich právach a záujmoch dotknuté správny poriadok umožňuje získať postavenie účastníka administratívneho konania.

Preskúmanie zákonnosti rozhodnutí a postupov správnych orgánov má oproti prejednávaniu a rozhodovaniu súkromnoprávných sporov a aj nesporných konaní osobitnú povahu, ktorú reflektuje aj právna úprava správneho súdnictva. Z týchto dôvodov väčšina procesných inštitútov je v správnom súdnictve upravená osobitne a odlišne od všeobecného súdnictva. Použitie iných ustanovení

Občianskeho súdneho poriadku prichádza do úvahy len analogicky na základe ustanovenia § 246c ods. 1 prvá veta O.s.p., keď pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v piatej časti O.s.p. ustanovuje primerané použitie ustanovení prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p. Primeranosť použitia týchto ustanovení je limitovaná účelom a cieľom správneho súdnictva (§ 244 O.s.p.) a so zreteľom na tento účel ich treba aj aplikovať a vykladať.

V konaní podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. je okruh účastníkov taxatívne určený v § 250 O.s.p. Účastníkom konania podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. sú žalobca a žalovaný, ktorí sú v tomto zákonom ustanovení aj definovaní prostredníctvom postavenia v správnom konaní, v ktorom bolo vydané preskúmané rozhodnutie. Zákonom č. 384/2008 Z. z. bolo s účinnosťou od 15. októbra 2008 ustanovenie § 250 ods. 1 O.s.p. doplnené druhou vetou, podľa ktorej súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté. Pôjde tak o účastníkov správneho konania, ktorí nepodali žalobu aj z dôvodu, že sú s rozhodnutím správneho orgánu spokojní, avšak v prípade jeho zrušenia by mohli byť ich práva a povinnosti dotknuté.

V správnom súdnictve nie je vylúčená ani primeraná aplikácia § 93 O.s.p., upravujúceho inštitút vedľajšieho účastníka. Ustanovenie § 93 O.s.p. však predpokladá, že na výsledku už začatého, ale doteraz ešte právoplatne neskončeného súdneho konania, môže mať záujem aj osoba, ktorá nie je ani jeho účastníkom, ani jedným zo spoločníkov, ak sa jej výsledok podľa hmotného práva napriek tomu týka. Preto zákon dovoľuje, aby táto osoba vstúpila do konania pred súdom prvého i druhého stupňa na strane toho účastníka, na ktorého víťazstve má záujem a ktorému chce svojimi procesnými úkonmi pomáhať. Túto tretiu osobu vstupujúcu do konania za uvedených podmienok zákon nazýva vedľajším účastníkom.

Vedľajšie účastníctvo predpokladá spor (súkromnoprávny) a právny záujem na výsledku tohto sporu. Naproti tomu základným cieľom, respektíve poslaním konania v správnom súdnictve podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V preskúmovacom konaní štátny orgán súdnej moci, posudzuje „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí štátnych orgánov verejnej správy, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru (hoci aj s právnickým vzdelaním) do tohto vzťahu štátnych moci, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu (pozri napr. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. II. ÚS 197/07-44 z 21. februára 2008). Napriek tomu súdna prax nevylučuje uplatnenie inštitútu vedľajšieho účastníka v správnom súdnictve, pričom vychádza z okolností prípadu (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8SŽ/10/2007).

Predpokladom prípustnosti vedľajšieho účastníctva v konaní je právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, t.j. právny záujem na úspešnosti v spore u toho účastníka, ku ktorému pristúpil. O právny záujem ide vtedy, ak rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté právne postavenie vedľajšieho účastníka - jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/140/2005).

Predmetom preskúmania v tomto konaní je rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené prvostupňové správne rozhodnutie vo veci nepriznania nároku na doplatok jednorazového vyrovnania v sume 422 986,68 eur. Toto rozhodnutie sa vzťahuje a vyrovnanie v zmienenej sume patrí výlučne žalobkyni ako právnej nástupkyni po nebohom poškodenom X. M., ktorý zomrel dňa XX.XX.XXXX v dôsledku choroby z povolania. Z uvedeného vyplýva, že jedine žalobkyňa môže byť dotknutá na svojich právach, a teda práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti akejkoľvek inej osoby nie sú rozhodnutím v tomto konaní nijakým spôsobom dotknuté. V tomto konaní o dávku teda žalobkyňou navrhovaný vedľajší účastník konania U.S.Steel s.r.o. Košice nemá právny záujem na výsledku konania a ten ani mať nemôže, pretože rozhodnutím súdu vo veci nebude žiadnym spôsobom zasiahnuté jeho právne postavenie.

Proti tomuto uzneseniu podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie prostredníctvom

svojho právneho zástupcu a navrhla, aby odvolací súd uznesenie Krajského súdu v Košiciach č.k. 7S/79/2015-133 zo dňa 25.11.2015 zmenil tak, že pripustí vstup vedľajšieho účastníka do konania.

Návrh na vstup vedľajšieho účastníka do konania bol odôvodnený potrebou objasniť vzťahy týkajúce sa mzdy, kolektívnej zmluvy, právami a povinnosťami zamestnávateľa vo vzťahu ku žalovanej a DVZ vo všetkých súvislostiach. Žalobkyňa tvrdila, že žalovaná jednoznačne prekročila svoje kompetencie pokiaľ odmietla rešpektovať zamestnávateľom určený DVZ.

Podstatu žaloby vidí žalobkyňa v špecifickom charaktere konania v tom, že nemá absolútne žiadnu možnosť čokoľvek objasniť, pretože pokiaľ ide o úrazovú dávku, o priznanie nároku na dávku a nároku na výplatu - ide tu o konanie dávkové, do ktorého žalovaná prekročením zákonných kompetencií v rozpore so zákonom včlenila tú obsahovú náplň, ktorá sa týka nedávkového konania, inými slovami týkajúca sa vzťahu žalovaná vezrus zamestnávateľ!

Podľa jej názoru krajský súd prehliadol tvrdenie žalobkyne vymedzené ako časť žaloby, že do tohto dávkového konania s účastníkom - teda žalobkyňou nezákonne žalovaná včlenila aj veci, ktoré patria výlučne do nedávkového konania.

Žalobkyňa je v tomto smere bezmocná, pretože nemôže preukázať žiadnu skutočnosť, okrem uvádzaných tvrdení, vychádzajúce aj z osobných zistení jej synov, ktorí sa opakovane u zamestnávateľa dozvedeli, že postup zamestnávateľa je správny, a že nesprávne postupuje žalovaná.

Žalobkyňa vníma odmietnutie pripustiť zamestnávateľa do konania ako vedľajšieho účastníka ako „bránenie“ prístupu k súdu v tom zmysle, že U.S Steel, s.r.o. je jediný subjekt, ktorý môže vec v potrebnom rozsahu objasniť.

Podľa názoru žalobkyne je jednoznačne daný právny záujem vedľajšieho účastníka na výsledku sporu, pretože rozhodnutím súdu vo veci bude dotknuté jeho právne postavenie.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods.2 O.s.p.) preskúmal odvolanie žalobkyne podľa § 212 ods.1 O.s.p., prejednal vec bez nariadenia pojednávania podľa § 214 O.s.p. a jednomyselne dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Odvolací súd v danej veci udáva, že podstatou sporu v uvedenom prípade je právne posúdenie otázky prípustnosti vstupu vedľajšieho účastníka do konania v zmysle ustanovenia § 93 ods. 1 O.s.p.

Podľa § 93 ods. 1 O.s.p., ako vedľajší účastník môže sa popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť ten, kto má právny záujem na jeho výsledku, pokiaľ nejde o konanie o rozvod, neplatnosť manželstva alebo určenie, či tu manželstvo je alebo nie je.

V uvedenej právnej veci krajský súd napadnutým uznesením nepripustil ako vedľajšieho účastník na strane žalobkyne - U.S.Steel s.r.o. Košice.

Podstata právneho posúdenia v konaní súdom spočíva vo výklade ustanovenia § 250 O.s.p. v spojení s § 93 ods. 1 O.s.p. a § 246c O.s.p., t.j. či výklad prijatý Krajským súdom v Košiciach, ktorým odmietol návrh žalobkyne na prístupenie účastníka na jej strane, je ústavne konformný, alebo vybočuje z ústavného rámca.

Súd prvého stupňa prijal záver, že vedľajšie účastníctvo v správnom súdnictve nie je prípustné.

Odvolací súd v súvislosti s preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu udáva, že toto bolo vydané v konaní podľa piatej časti O.s. p. (správne súdnictvo), a to konkrétne v jednom z dvoch druhov správneho súdnictva, ktoré je legislatívne upravené v piatej časti O.s.p. (§ 247 až 250k O.s.p.), t.j. v konaní o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov. Z toho pohľadu je potrebné z pohľadu odvolacieho súdu skúmať napadnuté uznesenie aj so zohľadnením špecifického účelu tohto druhu konania. Základná charakteristika tohto druhu správneho súdnictva je vymedzená v § 247 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého sa podľa ustanovení druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku postupuje v

prípadoch, v ktorých fyzická alebo právnická osoba tvrdí, že bola na svojich právach ukrátená rozhodnutím a postupom správneho orgánu, a žiada, aby súd preskúmal „zákonnosť“ tohto rozhodnutia a postupu.

Základným cieľom, resp. poslaním uvedeného druhu správneho súdnictva (v rámci ktorého bolo vydané aj napadnuté uznesenie krajského súdu) je preskúmať „zákonnosť“ rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. Úlohou súdu v správnom súdnictve nie je nahradzovať činnosť správnych orgánov pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať „zákonnosť“ ich rozhodnutí, teda to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Inými slovami povedané, treba vziať do úvahy, že správny súd „nie je súdom skutkovým“, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého postupu alebo rozhodnutia orgánu verejnej správy.

Osnova ustanovenia § 249 a § 250 vyjadruje, že konanie v správnom súdnictve má kontradiktórnu povahu; je preto potrebné, aby začalo žalobou, jeho účastníkmi sú žalobca a žalovaný s vylúčením účasti tretích subjektov. Len v prípade tzv. nerozlučného spoločenstva treba, aby sa na strane žalobcu zúčastnili konania všetci jeho nerozluční spoločníci.

Základnou premisou rozhodnutia krajského súdu bolo, že ustanovenie § 250 O.s.p. bezprostredne, resp. priamo pomenúva účastníkov podľa piatej časti O.s.p. bez možnosti prístúpenia tretích osôb.

Účastníkmi konania podľa piatej časti O.s.p. sú žalobca a žalovaný, pričom zákonodarca navyše presne definuje, koho za takéhoto žalobcu a žalovaného možno považovať. Za žalobcu je považovaná fyzická alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník správneho konania bola rozhodnutím a postupom správneho orgánu ukrátená na svojich právach, resp. s ktorou sa v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ňou ako s účastníkom malo.

Ustanovenie § 246c O.s.p. umožňuje, aby sa na konania podľa piatej časti O.s.p. primerane aplikovali aj ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti O.s.p., avšak za predpokladu, že určitá otázka nie je v piatej časti O.s.p. upravená „priamo“, pričom podľa názoru krajského súdu do okruhu takýchto otázok (t.j. „priamo“ neupravených v piatej časti O.s.p.) nespadá otázka účastníkov, resp. vedľajších účastníkov konania. Krajský súd dospel k záveru, že zákonodarca jednoznačne podľa piatej časti O.s.p. vymedzil okruh účastníkov konania bez možnosti prístúpenia tretích osôb do konania.

Podľa názoru odvolacieho súdu rozhodnutie krajského súdu je vecne správne. V konaní podľa piatej časti O.s.p. orgán súdnej moci, ktorý je pánom zákona a zákonosti („iura novit curia“), posudzuje „zákonnosť“ postupov a rozhodnutí orgánov verejnej moci, pričom intervencia tretieho subjektu súkromného charakteru do tohto vzťahu štátnych mocí, v záujme podpory „právneho názoru“ jednej z nich, je bez právneho významu.

S poukazom na ustanovenie § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v konaní podľa predpisov účinných do 30.06.2016 (zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie n i e j e prípustné.